

Συνεκτικό Υπόμνημα

Τα δεδομένα στο εκπαιδευτικό σύστημα και η ανάγκη εξορθολογισμού του διδακτικού χρόνου, μέσα από διάλογο και σε συνδυασμό με ένα νέο σύγχρονο σύστημα αξιολόγησης για τους εκπαιδευτικούς και το εκπαιδευτικό έργο

1. ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ - Η ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Αναμφίβολα, η εκπαίδευση αποτελεί ιστορικά έναν από τους βασικούς παράγοντες που έχει επιτρέψει στην κυπριακή κοινωνία να προοδεύσει και στην οικονομία της χώρας να καταγράφει διαχρονικά πολύ σημαντικές επιδόσεις. Σήμερα η Κύπρος εξακολουθεί, δικαιολογημένα, να καταβάλλει προσπάθειες, ωστόσο οι εκπαιδευτικές δαπάνες βρίσκονται σε ψηλό επίπεδο. Τόσο οι δαπάνες του κράτους στη δημόσια εκπαίδευση, όσο και οι πρόσθετες ιδιωτικές δαπάνες των νοικοκυριών -όπως εκτιμώνται π.χ. από την Έρευνα Εισοδημάτων και Δαπανών- κατατάσσουν την Κύπρο διεθνώς μεταξύ των χωρών που χρηματοδοτούν περισσότερο την εκπαίδευση.

Με σκοπό να αποτιμήσουμε την προσπάθεια που καταβάλλει η χώρα μας στον τομέα της εκπαίδευσης, θα ήταν σκόπιμο να συγκρίνουμε τη χρηματοδοτική προσπάθεια με αποτελέσματα που καταγράφονται στον τομέα της εκπαίδευσης.

Η Κύπρος είναι ένα από τα κράτη που αφιερώνουν συγκριτικά σημαντικό μέρος του προϋπολογισμού στη δημόσια εκπαίδευση. Στον συγκριτικό πίνακα που παρατίθεται (βλ. Πίνακας 1) φαίνεται ότι η Κύπρος κατατάσσεται στην έκτη θέση διεθνώς, ως προς το μερίδιο των δαπανών της εκπαίδευσης στο ΑΕΠ.

Πίνακας 1: Δαπάνες Εκπαίδευσης ως ποσοστό του ΑΕΠ

A/A	ΚΡΑΤΗ	% ΑΕΠ	A/A	ΚΡΑΤΗ	% ΑΕΠ
1	Σουηδία	7,05	14	Σλοβενία	4,64
2	Ισλανδία	6,84	15	Σλοβακία	4,59
3	Φινλανδία	6,75	16	Γερμανία	4,52
4	Νορβηγία	6,66	17	Ουγγαρία	4,26
5	Βέλγιο	6,43	18	Ισπανία	4,16
6	ΚΥΠΡΟΣ	6,40	19	Λιθουανία	4,12
7	Ηνωμένο Βασίλειο	5,68	20	Ιταλία	4,10
8	Γαλλία	5,47	21	Βουλγαρία	3,93
9	Αυστρία	5,43	22	Λουξεμβούργο	3,90
10	Μάλτα	5,43	23	Τσεχία	3,79
11	Ολλανδία	5,40	24	Ελλάδα	3,68
12	Λετονία	5,33	25	Ρουμανία	2,72
13	Πολωνία	4,81			

Διεθνείς συγκρίσεις δείχνουν ότι η Κύπρος δαπανά για την εκπαίδευση ποσοστό του ΑΕΠ που συγκρίνεται με το Βέλγιο, τη Νορβηγία και τη Φινλανδία, αρκετά πιο πάνω από τη Βρετανία, τη Γαλλία, την Αυστρία, την Ολλανδία και άλλες χώρες (με στοιχεία του 2015).

Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, 2017), οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση, ως ποσοστό του ΑΕΠ, ήταν το 2016 στην Κύπρο σαφώς ψηλότερες από το μέσο όρο της ΕΕ (5,7% του ΑΕΠ, έναντι 4,9%).

Ταυτόχρονα, διάφορα επιμέρους χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού συστήματος, δείχνουν ότι η Κύπρος συγκρίνεται ευνοϊκά σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ.

Πίνακας 2: Αναλογία μαθητών προς εκπαιδευτικούς

Χώρα	Προδημοτική/δημοτική	Γυμνάσιο/λύκειο
ΚΥΠΡΟΣ	14	10
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΕ (22)	14	12

Πίνακας 3: Αναλογία μαθητών ανά τμήμα διδασκαλίας

Χώρα	Προδημοτική/δημοτική	Γυμνάσιο/λύκειο
ΚΥΠΡΟΣ	19	15
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΕ (22)	20	21

Αντίστροφα, όμως, η Κύπρος δεν συγκρίνεται ευνοϊκά με τον μέσο όρο των κρατών της ΕΕ ή των κρατών μελών του Οργανισμού για τη Συνεργασία και την Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ), ούτε ως προς την έκταση της σχολικής χρονιάς, ούτε ως προς το μέσο εβδομαδιαίο ή ετήσιο διδακτικό χρόνο¹.

Μάλιστα, τον Απρίλιο 2013, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), σε έκθεσή του για την παιδεία στην Κύπρο, αναφέρει ότι οι εκπαιδευτικοί στην Κύπρο έχουν λίγο διδακτικό χρόνο συγκρινόμενοι με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πίνακας 4: Διάρκεια σχολικής χρονιάς σε εβδομάδες

Χώρα	Προδημοτική	Δημοτική	Γυμνάσιο	Λύκειο
ΚΥΠΡΟΣ	36	36	35	35
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΕ (22)	40	37	37	37
ΜΕΛΗ ΟΟΣΑ	40	38	37	37

Πίνακας 5: Μέσος εβδομαδιαίος διδακτικός χρόνος σε ώρες

Χώρα	Προδημοτική	Δημοτική	Γυμνάσιο	Λύκειο
ΚΥΠΡΟΣ	16,9*	16,9*	14,6*	14,6*
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΕ(22)	25,5	20,4	17,6	16,8
ΜΕΛΗ ΟΟΣΑ	25,1	20,4	18,8	17,4

* Δεν υπολογίζονται οι απαλλαγές λόγω εξωδιδακτικών δραστηριοτήτων

Πίνακας 6: Μέσος ετήσιος διδακτικός χρόνος σε ώρες

Χώρα	Προδημοτική	Δημοτική	Γυμνάσιο	Λύκειο
ΚΥΠΡΟΣ	610*	615*	511	511
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΕ(22)	~1010**	~780**	~650**	~610**
ΜΕΛΗ ΟΟΣΑ	1001**	794**	712**	662**

* Δεν υπολογίζονται απαλλαγές λόγω εξωδιδακτικών δραστηριοτήτων

** Στοιχεία απευθείας από τον ΟΟΣΑ στην έκδοση Education at a Glance 2017: OECD Indicators

Επομένως, ένα πρώτο συμπέρασμα που εξάγεται μέσα από τις διεθνείς συγκρίσεις είναι: ενώ στην Κύπρο γίνεται, από την πολιτεία, μεγαλύτερη προσπάθεια χρηματοδότησης του εκπαιδευτικού συστήματος, το εκπαιδευτικό προσωπικό και τα σχολεία αξιοποιούνται λιγότερο συγκριτικά με τις χώρες της ΕΕ και εκείνες του ΟΟΣΑ.

¹ Για τον διδακτικό χρόνο βλ. και σελ. 13: α) Έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (Απρίλιος 2013), β) μελέτη του Education at a Glance OECD Indicators (2014).

2. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ

Αναζητώντας στον αντίποδα την αποτελεσματικότητα αυτής της προσπάθειας και της δημόσιας δαπάνης για την εκπαίδευση, θα πρέπει να συγκρίνουμε τις επιδόσεις του εκπαιδευτικού συστήματος στην Κύπρο με τα άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ποσοστό των Κυπρίων με χαμηλές εκπαιδευτικές επιδόσεις το 2016 ήταν μεγαλύτερο σε σχέση με το 2013, αλλά ήταν σαφώς μεγαλύτερο, περίπου διπλάσιο, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ.

Πίνακας 7: Ποσοστό προσώπων ηλικίας 15 ετών με χαμηλές επιδόσεις στη Γλώσσα, τα Μαθηματικά και τις Φυσικές επιστήμες

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΥΠΡΟΣ		Μέσος όρος ΕΕ
	2013	2016	2016
Ανάγνωση	32,8%	35,6%	19,7%
Μαθηματικά	42,0%	42,6%	22,2%
Θετικές επιστήμες	38,0%	42,1%	20,6%

Ας σημειωθεί ότι σε σχετική κατάταξη η Κύπρος κατατάσσεται στην τελευταία θέση της ΕΕ ως προς τις επιδόσεις στα μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες.

Την ίδια ώρα που η Κύπρος έχει κατά κεφαλή δαπάνη ανά μαθητή ανάλογη με άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ, κατατάσσεται στη δεύτερη χειρότερη θέση ως προς τις επιδόσεις (ενώ η τελευταία χώρα -Βουλγαρία- είχε δαπάνη ίση με περίπου το ένα τέταρτο της κατά κεφαλή μαθητή δαπάνης της Κύπρου!).

Ανησυχητικές είναι και οι επιδόσεις που καταγράφονται σε διεθνείς συγκριτικές εκθέσεις, όπως η Έρευνα Διεθνών Τάσεων στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες (TIMSS) του Διεθνούς Οργανισμού για την Αξιολόγηση Εκπαιδευτικών Επιτευγμάτων (IEA) ή ακόμα η έρευνα PISA του ΟΟΣΑ.

Τα αποτελέσματα της Κύπρου στην Έρευνα TIMSS, που αφορά τη Δημοτική Εκπαίδευση (το 2015 συμμετείχαν 4.343 μαθητές Δ' τάξης από 148 σχολεία) δείχνουν μια διαχρονική βελτίωση σε σχέση με το παρελθόν. Εντούτοις, στην έρευνα του 2015, η Κύπρος κατατάχθηκε συγκριτικά στην 23η θέση μεταξύ 49 χωρών, όσον αφορά τα Μαθηματικά και στην 36η θέση μεταξύ των 49, όσον αφορά τις Φυσικές Επιστήμες. Όταν η χώρα μας συγκатаλέγεται ανάμεσα στις 5-10 πρώτες χώρες όσον αφορά τη δαπάνη για την εκπαίδευση, δεν μπορεί να κρίνεται ικανοποιητικό το γεγονός ότι βρίσκεται στην 36η θέση, δηλαδή στο χαμηλότερο τεταρτημόριο μεταξύ των 49 χωρών που συμμετέχουν στην TIMSS, ως προς τα αποτελέσματα στις Φυσικές Επιστήμες.

Ανάλογα, ενδεικτικά στοιχεία μπορεί να παράσχουν και τα αποτελέσματα στη διεθνή έρευνα **PISA του ΟΟΣΑ** που διεξάγεται ανά τριετία. Η Κύπρος συγκαταλέχθηκε για πρώτη φορά το 2012 στην εν λόγω έρευνα, η οποία βασίζεται σε αξιόπιστους δείκτες που επιμετρούν τα μαθησιακά αποτελέσματα του εκπαιδευτικού συστήματος (γνώσεις και δεξιότητες στους τομείς της Ανάγνωσης, των Μαθηματικών και των Φυσικών Επιστημών) για 67 χώρες (τα 32 κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ και άλλες 35 χώρες).

Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα της έρευνας του 2015 με εκείνα του 2012 (τα αποτελέσματα για το 2018 δεν έχουν ανακοινωθεί ακόμα), το συμπέρασμα είναι ότι η Κύπρος παρέμεινε στάσιμη. Εκείνο όμως που είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι ότι τα αποτελέσματα κατατάσσουν το εκπαιδευτικό σύστημα μας στην τελευταία θέση ανάμεσα στα κράτη-μέλη της ΕΕ.

Η έρευνα στην οποία συμμετείχε σχεδόν το σύνολο των μαθητών της Γ΄ τάξης Γυμνασίου (περισσότεροι από 90%) και μαθητές της Α΄ τάξης Λυκείου (ηλικίας 15 χρόνων) έδειξε για την Κύπρο του 2015 ελαφρά μειωμένες αποδόσεις από το 2012 και στους τρεις γνωστικούς τομείς και ταυτόχρονα ότι βρίσκεται στη χειρότερη κατάσταση σε σχέση με όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η Κύπρος βρίσκεται στο πέμπτο από τα έξι προβλεπόμενα επίπεδα και χαμηλότερα από όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ενώ, σημαντικό ποσοστό των Κυπρίων μαθητών που συμμετείχαν κατατάχθηκαν στο χαμηλότερο επίπεδο (35% στη Γλώσσα και 42% στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες).

Με επιδόσεις που υστερούν σαφώς στον «πίνακα αριστείας», το κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα παρουσιάζεται στην έρευνα PISA να έχει ακριβώς διπλάσιο του μέσου όρου ποσοστό νέων που τοποθετούνται κάτω από «επίπεδο 2» (26,1% έναντι 13%), δηλαδή στα όρια του αναλφαριθμητισμού. Η Κύπρος κατατάγηκε συνολικά στην 49^η θέση μεταξύ 73 χωρών που συμμετείχαν.

Επειδή κατά καιρούς έχουν δοθεί διάφορες δικαιολογητικές ερμηνείες ως προς τα απογοητευτικά αποτελέσματα του κυπριακού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως η πιθανή έλλειψη ενδιαφέροντος από τους μαθητές για τον διαγωνισμό, η απουσία «σχετικής κουλτούρας», οι διαφορετικού τύπου ερωτήσεις και προσεγγίσεις των θεμάτων από όσα προβλέπονται από τα Αναλυτικά Προγράμματα του κυπριακού σχολείου, θα μπορούσε να έχουμε μια άλλη αποτίμηση και μέσα από τα ετήσια αποτελέσματα των προεισαγωγικών εξετάσεων.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι σε μόνιμη βάση οι υποψήφιοι στις Παγκύπριες Εξετάσεις έχουν μέσο όρο βαθμολογίας στα κύρια γνωσιολογικά αντικείμενα (Ελληνικά, Μαθηματικά, Φυσικές Επιστήμες) κάτω από τη βάση. Τα τελευταία δύο χρόνια (2017 και 2018), τόσο στα Νέα Ελληνικά όσο και στα Μαθηματικά ή στη Φυσική-Χημεία, ο μέσος όρος σ' αυτήν τη δοκιμασία, όπου εξετάζεται η ύλη των Αναλυτικών Προγραμμάτων και συμμετέχει ένας πολύ μεγάλος αριθμός αποφοίτων, με ιδιαίτερο κίνητρο, είναι κάτω από το 50% (κάτω από 10 στα είκοσι). Εξάλλου, παρά τις διακυμάνσεις, συνήθως παρουσιάζεται και επιδείνωση των αποτελεσμάτων μέσα στον χρόνο.

Επομένως, παρόλο που η κυπριακή πολιτεία καθόλου δεν υπολείπεται, αλλά μάλλον υπερτερεί ως προς τις δαπάνες σε σχέση με τα άλλα ευρωπαϊκά κράτη και παρά το γεγονός ότι είναι ευνοϊκές οι συνθήκες που εξασφαλίζει το σχολικό σύστημα ως προς τον αριθμό μαθητών ανά τάξη ή ανά εκπαιδευτικό, τα αποτελέσματα είναι υποδεέστερα.

Συγκεκριμένα, θα μπορούσε να εξαχθεί ακόμα το συμπέρασμα ότι απαλλαγές από το διδακτικό χρόνο που σκοπό έχουν την καλύτερη πλαισίωση ή παρακολούθηση των επιδόσεων των μαθητών/μαθητριών (όπως π.χ. η απαλλαγή για την άσκηση καθηκόντων «υπευθύνου τμήματος») δεν αποδίδουν τα αναμενόμενα.

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Στον Πίνακα 8 που ακολουθεί γίνεται ανάλυση του προϋπολογισμού του ΥΠΠ.

(Πίνακας 8: Ανάλυση Προϋπολογισμού του ΥΠΠ)

	Εκατ. Ευρώ ή %
Προϋπολογισμός ΥΠΠ	1.070,0 εκατ.
ΥΠΠ % στον κρατικό προϋπολογισμό	17,1 %
Προϋπολογισμός δημόσιας εκπαίδευσης (δημοτική, μέση, τεχνική)	780,5 εκατ.
Ποσοστό Δημόσιας Εκπαίδευσης/ΥΠΠ	72,9%
Υπόλοιπες δαπάνες ΥΠΠ	289,5 εκατ.
Ποσοστό στον Προϋπολογισμό ΥΠΠ	27,1%
Μισθοδοσία Δημόσιας Εκπαίδευσης	652,5 εκατ.
Ποσοστό της στο ΥΠΠ	61,0 %
Ποσοστό μισθοδοσίας στη δαπάνη για Δημόσια Εκπαίδευση	83,6%
Διαθέσιμα κονδύλια στη δημόσια εκπαίδευση εκτός της μισθοδοσίας	128 εκατ.
Εκτιμώμενο κόστος «απαλλαγών»	52,7 εκατ.
Ποσοστό «απαλλαγών» στη δαπάνη μισθοδοσίας	8,1 %

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 8, ένα σχετικά μεγάλο μέρος της συνολικής ετήσιας δαπάνης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για τη δημόσια εκπαίδευση (της τάξης του 8%) αντιστοιχεί στις «απαλλαγές» των εκπαιδευτικών, δηλαδή στη μείωση διδακτικού χρόνου είτε έναντι εξωδιδακτικών δραστηριοτήτων είτε λόγω αρχαιότητας. Συνολικά οι απαλλαγές που ισχύουν κοστολογούνται €52,7 εκατομμύρια ετησίως, δηλαδή 8% του συνολικού μισθολογίου των εκπαιδευτικών.

Από μian άλλη άποψη, οι «απαλλαγές» αυτές έχουν ως συνέπεια, με την έναρξη κάθε σχολικής χρονιάς, να απαιτείται η πρόσληψη μερικών εκατοντάδων πρόσθετων εκπαιδευτικών, ακόμα κι αν δεν έχουν αυξηθεί καθόλου οι ανάγκες.

Ακολουθούν Πίνακες (9, 10, 11) Μειώσεων Διδακτικού Χρόνου². Στις μειώσεις δεν συμπεριλαμβάνονται οι μειώσεις/διευκολύνσεις: θηλασμού, μητρότητας, υγείας ή άλλων προβλημάτων και η ενισχυτική διδασκαλία/στήριξη.

3.1. Μειώσεις Διδακτικού Χρόνου Δημοτικής Εκπαίδευσης

Πίνακας 9: Κατηγορίες μειώσεων διδακτικού χρόνου Δημοτικής Εκπαίδευσης

- Μείωση διδακτικού χρόνου με τα χρόνια υπηρεσίας στους επηρεαζόμενους εκπαιδευτικούς στη Δημοτική Εκπαίδευση
- Μείωση διδακτικού χρόνου με τα χρόνια υπηρεσίας στους επηρεαζόμενους εκπαιδευτικούς στη Προδημοτική Εκπαίδευση
- Μείωση διδακτικού χρόνου με τα χρόνια υπηρεσίας στους επηρεαζόμενους εκπαιδευτικούς στη Ειδική Εκπαίδευση
- Χρόνος που παραχωρείται στους αξιωματούχους των Εκπαιδευτικών Οργανώσεων (ΠΟΕΔ)

ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Θεσμός Υπεύθυνου Τμήματος στη Δημοτική Εκπαίδευση
- Στήριξη τεταρτοετών φοιτητών για τη σχολική τους εμπειρία
- Συντονιστής για το Πρόγραμμα «Επαγγελματική Μάθηση»
- Μείωση διδακτικού χρόνου εκπαιδευτικών λόγω Ενιαίου Ολοήμερου Σχολείου
- Επιμόρφωση νεοπροαχθέντων Διευθυντών
- Μείωση διδακτικού χρόνου Διευθυντών
- Υπεύθυνος Ηλεκτρονικών Συστημάτων στις σχολικές μονάδες

ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Στήριξη τεταρτοετών φοιτητών για τη σχολική τους εμπειρία
- Επιμόρφωση νεοπροαχθέντων Διευθυντριών
- Αυξημένα διοικητικά καθήκοντα ΒΔ ή Δ από απλές νηπιαγωγούς
- Διοίκηση κοινοτικών τμημάτων
- Μείωση διδακτικού χρόνου Διευθυντριών

ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Χρόνος για πρακτική άσκηση των φοιτητών του Προγράμματος Λογοθεραπείας (αφορά στους Λογοθεραπευτές που επέδειξαν ενδιαφέρον να συμμετέχουν στο πρόγραμμα)
- Χρόνος για διακίνηση Ειδικών Εκπαιδευτικών (αφορά στους εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων που διακινούνται σε δύο ή περισσότερες κοινότητες)
- Μηδενικός διδακτικός χρόνος Διευθυντών Ειδικής Εκπαίδευσης

² Για τη μείωση διδακτικού χρόνου, βλ. Επιστολές του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ) προς το ΥΠΠ, με ημερ. 20.12.2016 και 25.7.2017, σσ. 13-14.

3.2. Μειώσεις Διδακτικού Χρόνου Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης

Πίνακας 10: Κατηγορίες μειώσεων διδακτικού χρόνου Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης

- Μείωση διδακτικού χρόνου με τα χρόνια υπηρεσίας ΒΔ και ΒΔΑ σε Μέση Γενική Εκπαίδευση
- Μείωση διδακτικού χρόνου με τα χρόνια υπηρεσίας στους εκπαιδευτικούς Μέσης
- Θεσμός Υπεύθυνου Τμήματος Μέση Γενική Εκπαίδευση
- Χρόνος που παραχωρείται στους αξιωματούχους των Εκπαιδευτικών Οργανώσεων (ΟΕΛΜΕΚ)
- Ωρολόγιο Πρόγραμμα
- Εκδόσεις
- Εξωδιδακτικό έργο φιλολόγων
- Θέατρο
- Υπεύθυνος αίθουσας Ιστορίας σε Λύκεια και Τεχνικές Σχολές
- Υπεύθυνος Βιβλιοθήκης (Γυμνάσια, Λύκεια και Τεχνικές Σχολές)
- Υπεύθυνος αίθουσας Γλωσσών σε Λύκεια και Τεχνικές Σχολές
- Προετοιμασία εργαστηρίων Φυσικής σε Λύκεια και Τεχνικές Σχολές
- Προετοιμασία εργαστηρίων Χημείας σε Λύκεια και Τεχνικές Σχολές
- Προετοιμασία εργαστηρίων Βιολογίας σε Λύκεια
- ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
- Μάθημα Δίκτυα (CISCO)
- ΟΛΥΜΠΙΑΔΕΣ, Μαθηματικών, Φυσικής, Χημείας, Βιολογίας, Πληροφορικής στα Λύκεια
- Μουσικές εκδηλώσεις (Χορωδία, Ορχήστρα, Φιλαρμονική)
- ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ/ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ ΕΠΑΡΧΙΩΝ
- Αθλητικά Απογεύματα
- Ειδική Σειρά Μαθημάτων Β.Δ. στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
- Πρακτικά Καθηγητικού Συλλόγου
- Συντονισμός ειδικοτήτων σε Τεχνικές Σχολές όταν δεν υπάρχει ΒΔ και οι καθηγητές είναι πέραν των 4
- Συντονιστές Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Αγωγής και Αγωγής Υγείας
- Πρόγραμμα Χρυσοπράσινο Φύλλο
- Πρόγραμμα GLOBE
- Πρόγραμμα Ευ Ζην
- Πρόγραμμα ΕΔΣΠΥ
- Πρόγραμμα Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον
- Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα SEMEP
- Πρόγραμμα Οικολογικά Σχολεία
- Διοικητικά (Ανάληψη καθηκόντων Διευθυντή, ΒΔΑ΄ και ΒΔ)
- Επόπτες Μουσικών Σχολείων (10 Γυμνάσια και Λύκεια)
- Επόπτες Αθλητικών Σχολείων (10 Γυμνάσια και Λύκεια). Εκπαιδευτικοί της Φυσικής Αγωγής που τοποθετούνται στα Αθλητικά Σχολεία για προπόνηση των αθλητών-μαθητών.

3.3. Μειώσεις Διδακτικού Χρόνου Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Πίνακας 11: Κατηγορίες μειώσεων διδακτικού χρόνου Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

- Μείωση διδακτικού χρόνου με τα χρόνια υπηρεσίας ΒΔ και ΒΔΑ σε Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση
- Μείωση διδακτικού χρόνου με τα χρόνια υπηρεσίας στους εκπαιδευτικούς Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
- Θεσμός Υπεύθυνου Τμήματος Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση
- Χρόνος που παραχωρείται στους αξιωματούχους των Εκπαιδευτικών Οργανώσεων (ΟΛΤΕΚ)
- Υπεύθυνος Εργαστηρίου
- Επιθεώρηση Μερικής Φοίτησης
- Ωρολόγιο Πρόγραμμα
- Πρόγραμμα Στηρίξεων
- Συντήρηση Η.Υ., Δίκτυο και Ιστοσελίδα
- Υπεύθυνος Απογευματινών και Βραδινών Μαθημάτων
- Υπεύθυνος Εσπερινής Τεχνικής Σχολής
- Αγορές Ξενοδοχειακών
- Απογευματινά Μαθήματα και Παραθέσεις Ξενοδοχειακών Υπεύθυνος Συστήματος Μαθητείας

4. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ - ΕΚΘΕΣΕΙΣ - ΜΕΛΕΤΕΣ - ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ ΚΑΙ Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

4.1. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Στις 11 Ιουνίου 2018 απεστάλη στο ΥΠΠ επείγουσα επιστολή από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας, ενόψει της ετοιμασίας και εξέτασης του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Στην εν λόγω επιστολή, ο Γενικός Ελεγκτής διαπίστωνε εξαιρετικά μεγάλη καθυστέρηση στη συμμόρφωση και εφαρμογή των συστάσεων του (Ετήσια Έκθεση 2015), οι οποίες αφορούν σε διαχρονικά θέματα που επαναλαμβάνονται για αρκετά χρόνια στις Ετήσιες Εκθέσεις του και θα πρέπει να τύχουν πλέον αποτελεσματικού χειρισμού από το Υπουργείο. Μάλιστα, τονίζει ότι ο αρμόδιος Υπουργός πρέπει να κινηθεί τάχιστα προς την εφαρμογή των συστάσεων του, εφόσον η συμμόρφωση με τη νομιμότητα είναι πρώτητιστη υποχρέωση των ασκούντων δημόσια εξουσία.

Τα διαχρονικά θέματα που επαναλαμβάνονται για αρκετά χρόνια στις Ετήσιες Εκθέσεις και καταγράφονταν στην επιστολή της 11^{ης} Ιουνίου του 2018 αφορούν:

(α) Απαλλαγές από Διδακτικό Χρόνο. Ο Γενικός Ελεγκτής αναφέρει μεταξύ άλλων: «σχετικά με το θέμα των διδακτικών περιόδων εκπαιδευτικών και των απαλλαγών που τους παραχωρούνται από τον διδακτικό χρόνο και τη μείωση του διδακτικού χρόνου με τα χρόνια υπηρεσίας, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα το ιδιαίτερα υψηλό κόστος στην εκπαίδευση το οποίο επιβαρύνει άμεσα τις δημόσιες δαπάνες, χωρίς μάλιστα αυτό να αντικατοπτρίζεται ανάλογα στα αποτελέσματα στην κυπριακή δημόσια εκπαίδευση όπως αναφέρεται από ανεξάρτητους μελετητές, γεγονός που μας ανησυχεί ιδιαίτερα».

Επισημαίνει, επίσης, ότι στο παρελθόν το ΥΠΠ δεσμεύτηκε να επανεξετάσει το θέμα, ωστόσο διαπιστώνει ότι «η δέσμευση αυτή δεν έχει ακόμη τηρηθεί από το Υπουργείο σας, αφού εξακολουθεί να συμπεριλαμβάνεται σημαντικός αριθμός απαλλαγών από τον διδακτικό χρόνο των εκπαιδευτικών οι οποίες παραχωρούνται σε «αντιστάθμισμα» δήθεν άλλων καθηκόντων που αναλαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί αυτοί, χωρίς αυτό ούτε καν να ελέγχεται ότι ισχύει σε κάθε περίπτωση».

Καταληκτικά τονίζει: «**Θεωρούμε την εν λόγω ρύθμιση απαράδεκτη, παράτυπη/μη σύννομη εφόσον δεν προκύπτει από οποιαδήποτε νομοθεσία,** όπως στις περιπτώσεις ρύθμισης θεμάτων άλλων δημόσιων λειτουργιών, ενώ έχει ως αποτέλεσμα και τη σπατάλη δημοσίου χρήματος αντί τον εξορθολογισμό των δημοσίων δαπανών».

(β) Μείωση του διδακτικού χρόνου με τα χρόνια υπηρεσίας. Για το συγκεκριμένο θέμα η Ελεγκτική Υπηρεσία σημειώνει: «Πέραν των πιο πάνω, σε σχέση με τις διδακτικές ώρες, όπως αναφέρθηκε επανειλημμένα στις ετήσιες εκθέσεις της Υπηρεσίας μας, θεωρούμε απαραίδεκτη τη μείωση των ωρών των εκπαιδευτικών ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας τους, ενώ αυτό δεν ισχύει σε άλλους ομολογουμένως πιο απαιτητικούς τομείς υπηρεσίας στο δημόσιο, και οπωσδήποτε όχι στον ιδιωτικό τομέα εκπαίδευσης. Στους πιο κάτω πίνακες (12, 13)³ παρουσιάζεται η εν λόγω μείωση, η οποία επίσης επιφορτίζει με τεράστιο οικονομικό κόστος το δημόσιο».

(Πίνακες 12, 13: Μείωση ωρών των εκπαιδευτικών ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας)

Δημοτική Εκπαίδευση		Μέση και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	
Υπηρεσία	Διδακτικές περίοδοι	Υπηρεσία	Διδακτικές περίοδοι
1 - 14 χρόνια	29	0 - 7 9/12 χρόνια	24
15 - 20 χρόνια	27	7 10/12 - 15 9/12 χρόνια	22
21 χρόνια και άνω ή με τη συμπλήρωση του 50 ^{ου} έτους της ηλικίας τους	25	15 10/12 - 19 9/12 χρόνια	20
		19 10/12 χρόνια και άνω	18

Επιπρόσθετα, σημειώνει ότι «όσον αφορά το γεγονός ότι οι διδακτικές περίοδοι μειώνονται αντιστρόφως ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας, το Υπουργείο σας μάς ανέφερε ότι η μείωση στις διδακτικές περιόδους οφείλεται, μεταξύ άλλων, στον βιολογικό παράγοντα, την κόπωση και τη συνακόλουθη μείωση των αντοχών που επέρχεται με την πάροδο του χρόνου. Προς τούτο, η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι ο βιολογικός παράγοντας επηρεάζει όλο τον εργαζόμενο πληθυσμό σε κάποιο βαθμό, χωρίς ωστόσο, στις περιπτώσεις αυτές να μειώνονται οι ώρες εργασίας του και ως εκ τούτου η πρακτική αυτή για μια μόνο ομάδα εργαζομένων, ουδόλως δικαιολογείται. Αν δε ο λόγος είναι η βιολογική κόπωση, είναι άξιο απορίας γιατί θα πρέπει να μειώνεται ο διδακτικός χρόνος ενός 40-χρονου εκπαιδευτικού που διορίζεται στα 25 του χρόνια και όχι ενός 55χρονου που έχει διοριστεί στα 45 του χρόνια».

³ Τα στοιχεία περιλαμβάνονται στην Έκθεση που ετοίμασε τον Φεβρουάριο του 2017 ο Διεθνής Ελεγκτικός Οίκος Ernst & Young.

4.2. ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ (ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2013)

Στην Έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (Απρίλιος 2013) αναφέρεται ότι οι εκπαιδευτικοί στην Κύπρο έχουν λίγο διδακτικό χρόνο συγκρινόμενοι με άλλες χώρες της ΕΕ και ανεξάρτητες μελέτες επισημαίνουν ότι το ιδιαίτερα υψηλό κόστος στη Δημόσια Εκπαίδευση δεν αντικατοπτρίζεται ανάλογα στα αποτελέσματα.

4.3. ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ EDUCATION AT A GLANCE OECD INDICATORS (2014)

Η μελέτη του **Education at a Glance OECD Indicators (2014)** για τον χρόνο διδασκαλίας των εκπαιδευτικών, παρουσιάζει τον μέσο όρο στις 700 ώρες ετήσια, ενώ στην Κύπρο (όπως και στην Ελλάδα) το αντίστοιχο μέγεθος υπολογίζεται σε περίπου 450-500 ώρες, εξαιρουμένων μάλιστα των όποιων απαλλαγών.

4.4. ΕΚΘΕΣΗ «ΕΥΡΥΔΙΚΗ» ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ (2013)

Η Έκθεση «Ευρυδίκη» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2013, αναφορικά με τους μισθούς των εκπαιδευτικών, παρουσιάζει τους Κύπριους εκπαιδευτικούς να λαμβάνουν πολλαπλάσιους μισθούς από τον μέσο όρο στην ΕΕ.

4.5. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (ΤΔΔΠ) ΠΡΟΣΤΟ ΥΠΠ (20.12.2016)

Στην επιστολή του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ) προς το ΥΠΠ, με ημερ. 20.12.2016, αναφέρεται ότι η υφιστάμενη τακτική για συνεχή εισαγωγή νέων θεσμών στους οποίους περιλαμβάνεται η μείωση διδακτικού χρόνου, προκαλεί διαχρονικά τη συνεχή δημιουργία πρόσθετων αναγκών και ότι έχει διαπιστωθεί πως, πολλές φορές, τα αιτήματα του ΥΠΠ περιλαμβάνουν την εισαγωγή νέων θεσμών που αποτελούν διεκδικήσεις και ικανοποίηση των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Το ΥΠΠ φαίνεται να εξακολουθεί να ακολουθεί την ίδια πρακτική, με το επιπρόσθετο σημαντικό κόστος που αυτό συνεπάγεται και το οποίο επωμίζεται ο φορολογούμενος πολίτης.

4.6. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (ΤΔΔΠ) ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΠΠ (25.7.2017)

Το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού, σε επιστολή του ημερομηνίας 25.7.2017, επισημαίνει μεταξύ άλλων ότι «σε περίπτωση που δεν ληφθούν τα αναγκαία μέτρα, την επόμενη 5ετία ο Προϋπολογισμός του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού θα καλύπτει μόνο το μισθολόγιο, χωρίς να υπάρχει ευχέρεια για κάλυψη οποιοσδήποτε άλλης δαπάνης που θα αφορά π.χ. σε νέα προγράμματα/σχέδια, κτηριακές και άλλες υποδομές. Ο χρόνος στη

συγκεκριμένη περίπτωση είναι σημαντικό στοιχείο. Οποιαδήποτε καθυστέρηση στην υλοποίηση ουσιαστικών μέτρων θα προκαλέσει μεγαλύτερη κρίση από την κρίση που πιθανόν να προκύψει από την υλοποίηση των εν λόγω μέτρων».

4.7. ΠΡΟΣΧΕΔΙΑ ΜΝΗΜΟΝΙΩΝ:

Σημειώνεται επίσης ότι στα προσχέδια των Μνημονίων με την Τρόικα ημερομηνίας 7.11.2012 και 27.3.2013 υπήρχε πρόνοια για αύξηση των διδακτικών περιόδων κατά μία. Με δεδομένο το γεγονός ότι αυτό θα συνεπαγόταν τη μη ανανέωση των συμβάσεων 500 περίπου εκπαιδευτικών, στο Μνημόνιο που τελικά υπογράφηκε στις 3.4.2013, η συγκεκριμένη πρόνοια αφαιρέθηκε και εφαρμόστηκε, αντισταθμιστικά, πρόσθετη μόνιμη αποκοπή ύψους 0,8-1,5% στους υπαλλήλους του ευρύτερου δημόσιου τομέα (περιλαμβάνεται στις αποκοπές που θα αρθούν εντός της επόμενης πενταετίας).

4.8. ΜΕΛΕΤΗ ERNST & YOUNG

Το 2016, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ανάθεσε σε ειδικούς εμπειρογνώμονες, από διεθνή οίκο (Ernst & Young) που επιλέγηκε μετά από διαγωνισμό, την εκπόνηση μελέτης σχετικά με τον εξορθολογισμό του τρόπου μείωσης διδακτικού χρόνου έναντι αρχαιότητας ή εξωδιδακτικών δραστηριοτήτων στην εκπαίδευση. Κατά τη διεξαγωγή της μελέτης εκλήθησαν και κατέθεσαν απόψεις σχετικά με το θέμα και οι εκπαιδευτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Η μελέτη αυτή είχε παραδοθεί στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού και στην Τεχνική Επιτροπή που είχε συσταθεί στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με βάση την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (ημερομ. 24.8.2016). Τα μέλη της Τεχνικής Επιτροπής προχώρησαν σε μια σειρά από συναντήσεις, με τις εκπαιδευτικές οργανώσεις, το Υπουργείο Οικονομικών (Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού, καθώς και Διεύθυνση Προϋπολογισμού) και την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, κατά τις οποίες παρουσιάστηκε από τους εμπειρογνώμονες και συζητήθηκε η επιτελική σύνοψη της μελέτης. Επιπρόσθετα, η Τεχνική Επιτροπή μελέτησε πολύ προσεκτικά τις εισηγήσεις της μελέτης, καθώς και τις απόψεις που κατατέθηκαν στις συναντήσεις που πραγματοποίησε. Στη συνέχεια, υπέβαλε τη δική της Έκθεση στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού με τις δικές της προτάσεις/εισηγήσεις για πιθανά μέτρα που θα οδηγήσουν σε εξορθολογισμό των δαπανών για το εκπαιδευτικό προσωπικό.

Στη σχετική Έκθεση που προέκυψε από τη Μελέτη των εμπειρογνομένων, σε συνεργασία με την Τεχνική Επιτροπή για τον εξορθολογισμό, υπάρχουν προτάσεις για το συνολικό εξορθολογισμό του συστήματος. Η εισήγηση για μια πρώτη φάση αφορούσε προτάσεις που θα αύξαναν τον διδακτικό χρόνο

περιορίζοντας ανάγκες για πρόσθετη απασχόληση το 2018-19 σε 96 έκτακτους εκπαιδευτικούς.

Στις 26.7.2017 ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού προώθησε Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, με βάση την οποία το ενημέρωνε (i) για τα πορίσματα της μελέτης των εμπειρογνομώνων, (ii) την Έκθεση της Τεχνικής Επιτροπής καθώς και (iii) για τις προτάσεις πολιτικής για λήψη διαρθρωτικών μέτρων.

4.9. ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Εφαρμόζοντας ελαφρά τροποποιημένες τις εισηγήσεις, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε μέτρα αύξησης του διδακτικού χρόνου και περιόρισε την ανάγκη απασχόλησης πρόσθετων έκτακτων εκπαιδευτικών σε 159 (έναντι 373 αρχικά).

Μεταξύ των πέραν των 60 κατηγοριών «απαλλαγής» από διδακτικό χρόνο που ισχύουν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε στις 4 Ιουλίου 2018:

- Μείωση σε μια αντί δυο περιόδους «απαλλαγής» για τους εκπαιδευτικούς που έχουν μείωση διδακτικού χρόνου λόγω αρχαιότητας (και κατάργηση για τους νεοεισερχόμενους) → αυξάνεται ο διδακτικός χρόνος με ισοδύναμο 41,4 εκπαιδευτικών.
- Κατάργηση της μείωσης του διδακτικού χρόνου («απαλλαγής») με τα χρόνια υπηρεσίας σε Β. Διευθυντές και Β. Διευθυντές Α΄ Μέσης και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (αναδρομική ισχύς) → αυξάνεται ο διδακτικός χρόνος με ισοδύναμο 38,9 εκπαιδευτικών.
- Η μείωση του διδακτικού χρόνου («απαλλαγή») σε Υπευθύνους Τμήματος περιορίζεται από δυο σε μια περίοδο → αυξάνεται ο διδακτικός χρόνος με ισοδύναμο 113,7 εκπαιδευτικών.
- Κατάργηση της μείωσης διδακτικού χρόνου («απαλλαγής») που παραχωρείται στους αξιωματούχους των εκπαιδευτικών οργανώσεων → αυξάνεται ο διδακτικός χρόνος με ισοδύναμο 20,8 εκπαιδευτικών.

Συνολικά με τα μέτρα αυτά αυξάνεται ο διδακτικός χρόνος κατά το ισοδύναμο 214,7 εκπαιδευτικών. Η επίδραση των μέτρων αυτών κατανέμεται ως εξής:

- Δημοτική - Προδημοτική - Ειδική Εκπαίδευση: 45,6 εκπαιδευτικοί.
- Μέση Γενική Εκπαίδευση: 148,9 εκπαιδευτικοί.
- Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση: 20,2 εκπαιδευτικοί.

5. ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΚΑΙ Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Επιθυμία μας είναι να δοθεί διέξοδος σε μια κρίση που είναι επιβλαβής για τη δημόσια εκπαίδευση, τους νέους μας, τις οικογένειές μας, τους εκπαιδευτικούς μας και για την πολιτεία.

2 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018

Λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις, μελέτες, έρευνες κι επιστολές, καθώς και τις ανάγκες που έλαβε το ΥΠΠ στα τέλη Ιουνίου 2018 από τις σχολικές μονάδες σχετικά με τη στελέχωση, κλήθηκαν οι εκπαιδευτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις για διάλογο, σχετικά με τη στελέχωση και τον εξορθολογισμό του Δημοσίου Σχολείου, στις 2 Ιουλίου 2018. Οι οργανώσεις ενημερώθηκαν για την πρόθεση του ΥΠΠ να καταθέσει στο Υπουργικό Συμβούλιο, στις 4 Ιουλίου 2018, Πρόταση με την οποία, ανάμεσα σε άλλα, θα προωθούνταν συγκεκριμένα μέτρα για τον εξορθολογισμό του Δημοσίου Σχολείου. Παρόλο που πρόθεση, μέσα από την εν λόγω συνάντηση, ήταν να ακολουθήσει ένας διήμερος εντατικός διάλογος, για να ακουστούν και οι απόψεις και τυχόν εναλλακτικές εισηγήσεις των εκπαιδευτικών οργανώσεων, αυτό δεν κατέστη δυνατό λόγω της αποχώρησής τους.

4 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018:

Μετά την άρνηση των συνδικαλιστικών οργανώσεων να καταθέσουν προτάσεις για τον εξορθολογισμό του Δημοσίου Σχολείου, στις 4 Ιουλίου 2018, προωθήθηκε Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, σχετικά με τη Στελέχωση των Δημοσίων Σχολείων για τη σχολική χρονιά 2018-2019, καθώς και τον άμεσο και μεσοπρόθεσμο εξορθολογισμό τής αξιοποίησης του εκπαιδευτικού ανθρώπινου δυναμικού στη δημόσια εκπαίδευση. **Η Πρόταση του ΥΠΠ στηρίχθηκε στις εκθέσεις και μελέτες εμπειρογνομώνων, καθώς και στις διαχρονικές συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.**

Το Υπουργικό Συμβούλιο, κατά τη συνεδρία του στις 4 Ιουλίου 2018, σχετικά με τη Στελέχωση των Δημοσίων Σχολείων για τη σχολική χρονιά 2018-2019, καθώς και τον άμεσο και μεσοπρόθεσμο εξορθολογισμό τής αξιοποίησης του εκπαιδευτικού ανθρώπινου δυναμικού στη δημόσια εκπαίδευση, πήρε τα ακόλουθα μέτρα που αφορούν:

- στη μείωση του διδακτικού χρόνου λόγω ετών υπηρεσίας στους επηρεαζόμενους, από τη σχολική χρονιά 2018-2019 εκπαιδευτικούς, κατά μία αντί δύο διδακτικές περιόδους (δ.π.). Οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί θα παραμείνουν ως έχει. Η μείωση του διδακτικού χρόνου με τα χρόνια

υπηρεσίας θα καταργηθεί στους νεοεισερχόμενους εκπαιδευτικούς → αυξάνεται ο διδακτικός χρόνος με ισοδύναμο 41,4 εκπαιδευτικών.

- στη μείωση του διδακτικού χρόνου με τα χρόνια υπηρεσίας στους Βοηθούς Διευθυντές (ΒΔ) και Βοηθούς Διευθυντές Α' (ΒΔΑ) της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης να μην παραχωρηθεί. Το μέτρο θα εφαρμοσθεί αναδρομικά, δηλαδή όσοι ΒΔ, τη σχολική χρονιά 2017-2018, είχαν διδακτικό χρόνο 12 δ.π. ή 10 δ.π. θα επανέλθουν στις 14 δ.π. και όσοι ΒΔΑ' είχαν διδακτικό χρόνο, τη σχολική χρονιά 2017-2018, 8 δ.π. θα επανέλθουν στις 10 δ.π. → αυξάνεται ο διδακτικός χρόνος με ισοδύναμο 38,9 εκπαιδευτικών.
- στη μείωση του διδακτικού χρόνου από δύο σε μια περίοδο στον Υπεύθυνο Τμήματος → αυξάνεται ο διδακτικός χρόνος με ισοδύναμο 113,7 εκπαιδευτικών.
- στην κατάργηση του διδακτικού χρόνου που παραχωρείται στους αξιωματούχους των Εκπαιδευτικών Οργανώσεων (ΟΕΛΜΕΚ, ΟΛΤΕΚ, ΠΟΕΔ) και την παραχώρηση διευκολύνσεων → αυξάνεται ο διδακτικός χρόνος με ισοδύναμο 20,8 εκπαιδευτικών.

Συνολικά με τα μέτρα αυτά αυξάνεται ο διδακτικός χρόνος κατά το ισοδύναμο 214,7 εκπαιδευτικών.

Υπογραμμίζεται ότι:

- I. η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αφορά μόνο στο 13% περίπου του συνόλου των απαλλαγών.
- II. τα μέτρα του Υπουργικού Συμβουλίου είναι οριζόντια (και αφορούν όλες τις βαθμίδες), ώστε να μην αποβούν εις βάρος συγκεκριμένων ομάδων εκπαιδευτικών.

12 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018:

Εξαιτίας της αντιπαράθεσης που ακολούθησε μετά την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ανάμεσα στις Εκπαιδευτικές Οργανώσεις και το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, στις 12 Ιουλίου 2018 το Υπουργείο απέστειλε στις Οργανώσεις πρόσκληση για διάλογο, την Τρίτη 24 Ιουλίου 2018, στις 12:30μ.μ., ώστε να συζητηθεί το θέμα του εξορθολογισμού στο δημόσιο σχολείο, καθώς και μέτρα που θα μεγιστοποιήσουν την αξιοποίηση των εκπαιδευτικών, νοουμένου ότι κάτι τέτοιο δεν θα επηρέαζε την ομαλή στελέχωση για τη νέα σχολική χρονιά 2018-19 και την απόφαση του Υπουργείου για εξορθολογισμό. Τονίσθηκε δε ότι στόχος αυτής της προσπάθειας είναι η

ανακατανομή των διαθέσιμων πόρων προς όφελος των μαθητών μας, στο πλαίσιο μιας ολιστικής προσέγγισης.

Η πρόσκληση απορρίφθηκε δημοσίως, ενώ παράλληλα οι Οργανώσεις εξήγγειλαν απεργιακά ή/και άλλα μέτρα.

17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018:

Στις 17 Ιουλίου 2018, σε ένδειξη καλής θέλησης και στην προσπάθεια για αποκατάσταση ενός κλίματος συνεργασίας και τη δημιουργία δυνατοτήτων διαβούλευσης, ο Υπουργός προσήλθε στα γραφεία της ΟΕΛΜΕΚ για μια άτυπη συζήτηση, μετά από πρόσκλησή των συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Με γνώμονα το καθήκον απέναντι στην Παιδεία του τόπου μας και κατ' επέκταση στην κοινωνία, καθώς και το βέλτιστο συμφέρον των παιδιών μας, την ομαλή έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς και την αποκλιμάκωση της έντασης, ο Υπουργός επανέλαβε emphaticά την πρόταση για διάλογο εφ' όλης της ύλης, συμπεριλαμβανομένων και των συγκεκριμένων μέτρων που εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο, νοουμένου ότι κάτι τέτοιο δεν θα επηρέαζε την ομαλή στελέχωση για τη νέα σχολική χρονιά 2018-19. Διαβεβαίωσε μάλιστα, τόσο προφορικά όσο και γραπτά (12 Ιουλίου 2018): *«Αν από τον διάλογο προκύψει ανάγκη αναθεώρησης αποφάσεων που έχουν ήδη ληφθεί, να είστε βέβαιοι ότι το Υπουργείο δεν θα διστάσει να το πράξει, νοουμένου ότι κάτι τέτοιο δεν θα επηρεάσει την ομαλή στελέχωση για τη νέα σχολική χρονιά 2018-19 και την απόφαση του Υπουργείου για εξορθολογισμό».*

Δυστυχώς, για μια ακόμη φορά, η ηγεσία των συνδικαλιστικών οργανώσεων επέμεινε στην απόσυρση των μέτρων που ενέκρινε το Υπουργικό Συμβούλιο, θέση που δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτή. Επιπλέον, απαίτησε την παγοποίηση όλων των διαδικασιών, καθώς και την άμεση διακοπή της στελέχωσης, για να ξεκινήσει ο διάλογος από μηδενική βάση.

24 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018:

Στις 24 Ιουλίου 2018, οι Οργανώσεις αρνήθηκαν να προσέλθουν στο διάλογο. Τη μέρα εκείνη έγινε ενημέρωση των Οργανωμένων Γονέων.

27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018:

Στις 27 Ιουλίου 2018, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας συγκάλεσε σχετική σύσκεψη στο Προεδρικό Μέγαρο. Στη σύσκεψη εκείνη, της οποίας προήδρευσε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, στην παρουσία του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού και του Κυβερνητικού Εκπροσώπου, συμμετείχαν και οι τρεις

εκπαιδευτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις, καθώς και οι εκπρόσωποι των οργανωμένων γονέων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων.

Μέσα σε κλίμα συναντίληψης, στη σύσκεψη εκείνη αποφασίστηκε να ξεκινήσει εντατικός διάλογος με αντικείμενο τον εξορθολογισμό του συστήματος. Για το σκοπό αυτό, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις ζήτησαν από τον Υπουργό να τους δοθεί ο κατάλογος των μειώσεων διδακτικού χρόνου έναντι αρχαιότητας ή εξωδιδακτικών δραστηριοτήτων («απαλλαγές»).

Στη σύσκεψη του Προεδρικού είχε συναποφασισθεί ότι αντικείμενο του διαλόγου θα ήταν το σύνολο των «απαλλαγών» (συμπεριλαμβανόμενων εκείνων που τροποποίησε με απόφασή του το Υπουργικό Συμβούλιο), εφόσον σκοπός θα ήταν ο συνολικός εξορθολογισμός και τυχόν αποφάσεις για πρόσθετα μέτρα που θα ακολουθούσαν τα επόμενα χρόνια.

Ταυτόχρονα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε καταστήσει σαφές ότι ο αντικειμενικός σκοπός της Κυβέρνησης δεν ήταν να εξοικονομηθούν χρήματα στον Προϋπολογισμό του κράτους, αλλά, πρώτο, να αναχαιπισθεί η ακατάσχετη αύξηση της απασχόλησης έκτακτων εκπαιδευτικών (λόγω της μείωσης του διδακτικού χρόνου) και, δεύτερο, να καταστεί δυνατό το ΥΠΠ, μέσα από τα χρηματοδοτικά περιθώρια που θα δημιουργούνται με αυτόν τον τρόπο, να αναλάβει άλλα σχέδια ή και έργα προς όφελος του δημόσιου σχολείου και των μαθητών μας.

Συγκεκριμένα και ιδιαίτερα σε διάλογο με τους οργανωμένους γονείς, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε κάνει, στη σύσκεψη εκείνη, ενδεικτικές αναφορές σε προγράμματα και δράσεις που είχε υπόψη της η Κυβέρνηση, όπως:

- Ασφάλεια και Υγεία στα Σχολεία
- Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση
- Πρόληψη και Αντιμετώπιση Περιστατικών Βίας και Παραβατικότητας
- Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση και Πρόληψη/Καταπολέμηση Περιστατικών Σεξουαλικής Κακοποίησης
- Πρόληψη χρήσης ουσιών
- Αντιμετώπιση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου
- Στήριξη μαθητών / Ενισχυτική Διδασκαλία
- Ένταξη των Παιδιών με Μεταναστευτική Βιογραφία στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα (τάξεις υποδοχής)
- Επιμόρφωση και επαγγελματική μάθηση εκπαιδευτικών

Αποφασίστηκε ότι μέσα από τον διάλογο και με τους οργανωμένους γονείς θα έμπαιναν στη συνέχεια προτεραιότητες, αναλόγως και της πορείας του συνολικού εξορθολογισμού του συστήματος.

28 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018:

Στις 28 Ιουλίου 2018, σεβόμενο την εξέλιξη του διαλόγου με τις Εκπαιδευτικές Οργανώσεις για εξορθολογισμό του Δημοσίου Σχολείου και ως ένδειξη καλής θέλησης, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ανέστειλε την ισχύ των Τοποθετήσεων-Μετακινήσεων των Εκπαιδευτικών για τη Μέση Εκπαίδευση, για μία τουλάχιστον εβδομάδα, μέχρι να ολοκληρωθεί ο διάλογος, μετά και την απόφαση της 27^{ης} Ιουλίου που λήφθηκε στο Προεδρικό.

29 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018:

Στις 29 Ιουλίου 2018, στάλθηκε στις Οργανώσεις πρόσκληση για να παραλάβουν, από το γραφείο της Γενικής Διευθύντριας του ΥΠΠ, στις 30/7/2018, υλικό που αφορά στον διάλογο για τον εξορθολογισμό του Δημοσίου Σχολείου. Το σχετικό υλικό παραδόθηκε, ώστε να ετοιμάσουν εισηγήσεις για τον διάλογο, στη βάση των αποφάσεων της 27^{ης} Ιουλίου 2018.

1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2018:

Συνέχιση του εντατικού διαλόγου με όλους εμπλεκόμενους φορείς, στο ΥΠΠ. Στη συγκεκριμένη συνάντηση, υπενθυμίζουμε ότι υπήρξε ένταση εξαιτίας τους γεγονότος ότι η ηγεσία των εκπαιδευτικών οργανώσεων δεν αποδεχόταν την παρουσία των Οργανωμένων Γονέων στον διάλογο, παρόλο που είχε συναποφασισθεί στη σύσκεψη της 27^{ης} Ιουλίου 2018 στο Προεδρικό.

Μετά από διαβούλευση, οι Οργανώσεις ζήτησαν να τους παραδοθούν επιπλέον στοιχεία που οδήγησαν την εκτελεστική εξουσία αλλά και την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας στη στελέχωση των δημοσίων σχολείων μας, ώστε να καταθέσουν γραπτώς συγκεκριμένες εισηγήσεις, όπως συμφωνήθηκε στη συνάντηση της 27^{ης} Ιουλίου 2018 με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Σε μια νέα ένδειξη καλής θέλησης και ειλικρινούς διάθεσης για συνεργασία, καθορίστηκε συνάντηση των Οργανώσεων με τις Διευθύνσεις του ΥΠΠ, ώστε να παραδοθεί το επιπλέον υλικό.

2 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2018:

Συνάντηση των εκπαιδευτικών οργανώσεων με τις Διευθύνσεις του ΥΠΠ και παράδοση επιπλέον υλικού, ώστε να καταθέσουν γραπτώς συγκεκριμένες εισηγήσεις επί των τεσσάρων μέτρων του Υπουργικού Συμβουλίου ή ακόμη και τυχόν άλλες εισηγήσεις που σχετίζονται με τις αλλαγές, οι οποίες θα συμβάλουν στην ομαλή έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς και δεν θα επηρεάζουν τη στελέχωση των σχολικών μονάδων, όπως συμφωνήθηκε στη συνάντηση της 27^{ης} Ιουλίου 2018 με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2018:

Παράδοση των θέσεων των Οργανώσεων στον ΥΠΠ, στις 8.15 μ.μ.

4 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2018:

Πραγματοποιήθηκε συνάντηση στο ΥΠΠ, για παρουσίαση των προτάσεων των Οργανώσεων, στην παρουσία εκπροσώπων του Υπουργείου Οικονομικών και Εργασίας.

5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2018:

Συνεχίστηκε διάλογος και το Υπουργείο Παιδείας παρουσίασε προφορικά τις θέσεις του επί των προτάσεων των Οργανώσεων. Συνοπτικά, τόνισε ότι οι συγκεκριμένες προτάσεις, αφορούν κυρίως διάφορα άλλα ζητήματα σχετικά με την οργάνωση του Υπουργείου και τη διαχείριση του Προσωπικού. Επιπλέον, επισημάνθηκε ότι το Υπουργείο θα μελετήσει τη δυνατότητα δημιουργίας τα επόμενα χρόνια, μέσα από ένα χρονοδιάγραμμα, αριθμού διοικητικών θέσεων προκειμένου να περιοριστεί η ανάγκη αποσπάσεως εκπαιδευτικών. Παράλληλα και σε συνεργασία με άλλα τμήματα ή υπηρεσίες του Δημοσίου θα εξετασθεί αντίστοιχη διαδικασία δημιουργίας οργανικών θέσεων, προκειμένου να περιοριστεί η ανάγκη αποσπάσεων εκπαιδευτικών.

Ως προς το ζήτημα τυχόν αναγκών «μετάταξης» εκπαιδευτικού προσωπικού ειδικότητας που δεν αντιστοιχεί πλέον σε διδακτικό έργο, θα εξετασθεί το ενδεχόμενο νομοθετικής ρύθμισης (εφόσον σήμερα δεν προβλέπεται από τον νόμο τέτοια δυνατότητα).

Πέραν και των άλλων απαντήσεων και εξηγήσεων που δόθηκαν, το ΥΠΠ δεσμεύθηκε ότι θα παραδώσει γραπτώς, στις 8 Αυγούστου 2018, τις θέσεις του επί των προτάσεων των Οργανώσεων. Παράλληλα, ζητήθηκε εκ νέου από τις Οργανώσεις να υποβάλουν γραπτώς, στις 8 Αυγούστου 2018, προτάσεις και θέσεις σχετικά με μέτρα, τα οποία έχουν ληφθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο,

καθώς και με το ζήτημα του εξορθολογισμού του συστήματος «απαλλαγών» (μείωσης του διδακτικού χρόνου), όπως συμφωνήθηκε στη συνάντηση της 27^{ης} Ιουλίου 2018, στο Προεδρικό.

Στο σημείο αυτό οι Οργανώσεις ανέφεραν ότι δεν έχουν τις αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου και ζήτησαν να τις έχουν γραπτώς.

6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2018:

Αποστάληκαν οι αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου της 4^{ης} Ιουλίου 2018.

7 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2018:

Παρά τη συμφωνημένη διαδικασία της 5^{ης} Αυγούστου 2018 και της 27^{ης} Ιουλίου 2018, επιστολή των συνδικαλιστικών οργανώσεων με ημερομηνία 7 Αυγούστου 2018, δεν άγγιζε και πάλι την ουσία του θέματος που ήταν να κατατεθούν συγκεκριμένες εισηγήσεις επί των τεσσάρων μέτρων του Υπουργικού Συμβουλίου ή ακόμη και τυχόν άλλες εισηγήσεις σχετικά με τις απαλλαγές, οι οποίες θα συμβάλουν στην ομαλή έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς και δεν θα επηρεάζουν τη στελέχωση των σχολικών μονάδων.

Αναφορικά με το περιεχόμενο της παραγράφου τέσσερα της επιστολής σας ημερομηνίας 7.8.2018, για επιδείνωση του προβλήματος της αδιοριστίας εκατοντάδων εκπαιδευτικών, επιθυμούμε να τονίσουμε ότι **ο αριθμός των εκπαιδευτικών που θα διοριστεί στα σχολεία μας τη νέα σχολική χρονιά είναι μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο περσινό (685). Συγκεκριμένα, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε, με Απόφασή του στις 4 Ιουλίου 2018, 159 πρόσθετες θέσεις στην εκπαίδευση για τη νέα σχολική χρονιά, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό στις 844.**

Επιπλέον, τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, τονίζεται ότι η Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας θα προχωρήσει σε προσφορά έκτακτων διορισμών, οι οποίοι υπολογίζεται να ξεπεράσουν τους 150 σε αριθμό. Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι οι διορισμοί για τη σχολική χρονιά 2018-19 θα γίνουν από δύο καταλόγους (τον Κατάλογο Διοριστέων και Διορισίμων), αφού έχει ήδη τεθεί σε εφαρμογή το Νέο Σύστημα Διορισμών στην Εκπαίδευση, βάσει Νόμου που ψηφίστηκε το 2015. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του αριθμού των ατόμων που θα διοριστούν από τον Κατάλογο Διοριστέων, αφού με βάση τη Νομοθεσία θα πρέπει να γίνουν διορισμοί και από τον Κατάλογο Διορισίμων. **Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός ότι λόγω των Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου θα παραμείνουν άνεργοι δεκάδες εκπαιδευτικοί δεν ευσταθεί**, αφού ούτως ή άλλως με την εφαρμογή του Νέου Συστήματος οι ανάγκες για διορισμό ατόμων

από τον Κατάλογο Διοριστέων θα ήταν μειωμένες, κάτι που ήταν από το 2015 γνωστό σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

Για παράδειγμα, αν σε μία συγκεκριμένη ειδικότητα υπάρχουν ανάγκες για 40 συμβάσεις έκτακτων εκπαιδευτικών, οι πρώτες 20 θα δοθούν σε υποψήφιους από τον Κατάλογο Διοριστέων και οι άλλες 20 σε υποψήφιους από τον Κατάλογο Διορισίμων. Ως εκ τούτου, ο υποψήφιος που ενδεχομένως είχε τον αριθμό 30 στον Κατάλογο Διοριστέων και πέρσι είχε σύμβαση, αν δεν περιλαμβάνεται στους πρώτους 20 υποψήφιους του Καταλόγου Διορισίμων, φέτος δεν θα απασχοληθεί. Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι στον συνολικό αριθμό αναγκών περιλαμβάνονται και οι εκπαιδευτικοί των οποίων οι συμβάσεις έχουν μετατραπεί σε αορίστου διάρκειας και έχουν προτεραιότητα για διορισμό και ότι οι τελικές ανάγκες κάθε σχολικής χρονιάς εξαρτώνται από μια σειρά δεδομένων και παραμέτρων, γι' αυτό εξάλλου και οι συγκεκριμένες ανάγκες είναι έκτακτες και όχι μόνιμες.

Όσον αφορά στο Νέο Σύστημα Διορισμών στην Εκπαίδευση, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού επισημαίνει ότι για τη διαμόρφωσή του λήφθηκαν σοβαρά υπόψη οι απόψεις όλων των εκπαιδευτικών εταίρων, αφού αφορά διαχρονική συζήτηση, ενώ υπήρξε ευρύτερη συναίνεση ότι η εφαρμογή του Συστήματος αναμένεται να αναβαθμίσει και να εκσυγχρονίσει τον τρόπο πρόσληψης των εκπαιδευτικών προς το συμφέρον πρωτίστως των παιδιών μας, αλλά και των εκατοντάδων νέων προσοντούχων επιστημόνων, οι οποίοι μπορούν πλέον να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο εκπαιδευτικό μας σύστημα.

Αναφερόμενοι ειδικότερα σε σχετική εισήγηση της ΠΟΕΔ για τη διεξαγωγή «διαλόγου στο πλαίσιο της ΜΕΠΕΥ», διευκρινίζεται ότι η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται σε θέματα που άπτονται σε εργασιακά ζητήματα, όπως προκύπτουν από τα σχέδια και τους όρους υπηρεσίας στο Δημόσιο, καθώς και τις σχετικές συμβάσεις, ενώ η πρακτική μείωσης διδακτικού χρόνου («απαλλαγές») δεν είναι θεσπισμένη μέσα από τέτοιες διαδικασίες. Εξάλλου σε καμία στιγμή η εφαρμογή των υφιστάμενων πρακτικών μείωσης του διδακτικού χρόνου έναντι είτε αρχαιότητας είτε εξωδιδακτικών δραστηριοτήτων δεν αποτέλεσε αντικείμενο της ΜΕΠΕΥ. Επισημαίνεται στο σημείο αυτό ότι αν κατά τη διάρκεια του διαλόγου για τον εξορθολογισμό προκύψουν θέματα που θα πρέπει να συζητηθούν στην ΜΕΠΕΥ, τότε θα παραπεμφθούν σε αυτή.

8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2018:

Παρόλο που καμία από τις Εκπαιδευτικές Οργανώσεις δεν έχει καταθέσει προτάσεις/εισηγήσεις επί των τεσσάρων μέτρων του Υπουργικού Συμβουλίου και

των άλλων απαλλαγών, σύμφωνα και με την απόφαση που λήφθηκε στη συνάντηση του Προεδρικού της 27ης Ιουλίου 2018, αλλά και τη συμφωνία στις 5 Αυγούστου 2018, το ΥΠΠ μελέτησε τις εισηγήσεις τους (γραπτές και προφορικές) και παρέδωσε γραπτώς, την 8^η Αυγούστου 2018, την απάντησή του επί των εισηγήσεων εκείνων.

6. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ενόψει του διαλόγου είναι σκόπιμο να διευκρινισθεί περαιτέρω η γενικότερη κατεύθυνση της πολιτικής της Κυβέρνησης, ως ακολούθως:

6.1. Απαλλαγές και νέο Σύστημα Αξιολόγησης:

Με δεδομένη την απόλυτη ανάγκη για τον εξορθολογισμό του συστήματος μείωσης του διδακτικού χρόνου λόγω αρχαιότητας ή εξωδιδακτικών δραστηριοτήτων, αλλά και λαμβανομένων υπόψη των σχετικών συστάσεων του Γενικού Ελεγκτή, η Κυβέρνηση προτίθεται να εφαρμόσει μια γενική πολιτική μεταρρύθμισης του συστήματος. Ο προσανατολισμός της κυβέρνησης είναι να ενσωματώσει τις «απαλλαγές» σε ένα νέο Σύστημα Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου και των Εκπαιδευτικών.

Γενική φιλοσοφία της Κυβέρνησης και του ΥΠΠ είναι οι εξωδιδακτικές δραστηριότητες να αντικατασταθούν από ένα μελετημένο και αντικειμενικό σύστημα «μοριοδότησης», στο πλαίσιο ενός γενικού συστήματος αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και του εκπαιδευτικού, το οποίο μπορεί να συνδυάζεται με τη δημιουργία πρόσθετων θέσεων προαγωγών (π.χ. Εκπαιδευτικού Α΄) που θα επιφέρουν ωφέληματα σε όρους απολαβών, χωρίς να συνοδεύονται από μείωση του διδακτικού χρόνου. Πρόσθετα προς τη δημιουργία θέσεων ανέλιξης, μπορεί σε κάποιες περιπτώσεις να θεσπισθούν και ορισμένα ειδικά επιδόματα έναντι συγκεκριμένων πρόσθετων καθηκόντων που πιθανόν να αναλαμβάνουν εκπαιδευτικοί.

Εν ολίγοις, μπορούμε να θέσουμε ως όραμα και ως στόχο ένα σύγχρονο σύστημα αξιολόγησης -ο διάλογος για το οποίο μπορεί να ξεκινήσει το ταχύτερο δυνατό- το οποίο θα εισαγάγει κριτήρια αριστείας (αντί της σημερινής απαλλαγής από διδακτικό έργο), προσφέροντας και πρόσθετες δυνατότητες ανέλιξης στους εκπαιδευτικούς.

6.2. Εξορθολογισμός των μειώσεων του διδακτικού χρόνου - χρηματοδοτικά περιθώρια και δράσεις/τομείς που σχετίζονται με την ευημερία και την ολόπλευρη στήριξη των μαθητών, καθώς και την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών:

Οι εξοικονομήσεις που θα προκύψουν από τον εξορθολογισμό θα δοθούν σε συγκεκριμένες δράσεις/τομείς, που αποτελούν προτεραιότητα για το ΥΠΠ και σχετίζονται με την ευημερία και την ολόπλευρη στήριξη των μαθητών, καθώς και με την επαγγελματική στήριξη και ανάπτυξη των εκπαιδευτικών μας. Σε καμία περίπτωση δεν θα μειωθεί ο προϋπολογισμός του ΥΠΠ και δεν θα μεταφερθούν κονδύλια εκτός του ΥΠΠ:

6.2.1. Ασφάλεια και Υγεία στα Σχολεία:

Στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) έχει πρόσφατα συσταθεί Ειδική Επιτροπή Ασφάλειας και Υγείας στα Σχολεία, στην οποία συμμετέχουν επίσης εκπρόσωποι των εκπαιδευτικών οργανώσεων, των οργανωμένων γονέων και μαθητών, καθώς και άλλοι αρμόδιοι κρατικοί φορείς. Η Επιτροπή έχει ως όρους εντολής τη συλλογή και κωδικοποίηση απόψεων απ' όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και την ετοιμασία ολοκληρωμένης πρότασης, με στόχο τη βελτίωση αδυναμιών που παρουσιάζονται στα σχολεία, γύρω από τους ευαίσθητους τομείς της ασφάλειας και υγείας.

Σε αυτό το πλαίσιο, προωθείται η αναβάθμιση των ελέγχων των σχολικών μονάδων, η αναδιοργάνωση των Σχολικών Εφορειών, ώστε να υπάρξει περαιτέρω βελτίωση στην ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, καθώς και η ενίσχυση της σχετικής επιμόρφωσης όλων των εμπλεκόμενων, με έμφαση στο να έχει κάθε σχολική μονάδα ένα τουλάχιστον άτομο που να είναι πιστοποιημένο και καταρτισμένο σε θέματα Πρώτων Βοηθειών, ανά πάσα στιγμή.

6.2.2. Πρόληψη και Αντιμετώπιση Περιστατικών Βίας και Παραβατικότητας:

Μέσα στο πλαίσιο υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής Ενάντια στη Βία στο Σχολείο (2018-2022), η έναρξη της οποίας θα γίνει στις 12 Οκτωβρίου 2018, το ΥΠΠ έχει τροχοδρομήσει μια σειρά μέτρων, που περιλαμβάνουν:

- Ενίσχυση των εκπαιδευτικών με εξειδικευμένες εκπαιδεύσεις, ανά σχολική μονάδα, για θέματα πρόληψης και διαχείρισης, όπως: σχολικός εκφοβισμός, σχολική διαμεσολάβηση, μέθοδοι επανορθωτικής δικαιοσύνης, διαχείριση συμπεριφοράς με υποστηρικτικό κράτημα.

- Ανάπτυξη μηχανισμού συλλογής δεδομένων από κάθε σχολική μονάδα για τις μορφές και την έκταση της βίας σε όλα τα σχολεία με τη στήριξη ερευνητικού κέντρου.
- Ανάπτυξη δικτύου υποστήριξης κάθε σχολικής μονάδας για την καλύτερη διαχείριση της βίας.
- Ενίσχυση δομών, όπως η πρόταση για δημιουργία Κέντρου Ημέρας για παραβατικούς μαθητές.

Εξάλλου, στο ΥΠΠ λειτουργούν διάφορες δομές που σχετίζονται με την πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών βίας και παραβατικότητας, συμπεριλαμβανομένων της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, της Υπηρεσίας Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, Ομάδας Άμεσης Παρέμβασης και του Παρατηρητηρίου για τη Βία στο Σχολείο, οι οποίες θα ενισχυθούν, ώστε να μπορούν να ασκούν ακόμη πιο αποτελεσματικά τον ρόλο τους. Προς αυτή την κατεύθυνση θα συνεχιστεί και θα ενισχυθεί η στήριξη των σχολείων για τη διαχείριση σοβαρών περιστατικών ή/και φαινομένων βίας και παραβατικότητας στον χώρο της σχολικής μονάδας, η ενδυνάμωση γονέων, μαθητών, εκπαιδευτικών και άλλων επαγγελματιών που ασχολούνται με το θέμα, καθώς και η προαγωγή της ενεργούς συμμετοχής των παιδιών στην πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στο σχολείο.

6.2.3. Ειδική Εκπαίδευση

Το ΥΠΠ καταβάλλει συνεχείς προσπάθειες για βελτίωση των διαδικασιών που ακολουθούνται, καθώς και για εκσυγχρονισμό της υφιστάμενης πολιτικής και νομοθεσίας. Σε αυτό το πλαίσιο, έχει εξασφαλίσει Τεχνική Βοήθεια για τη διαμόρφωση μιας νέας πολιτικής και αντίστοιχης νομοθεσίας, ούτως ώστε να ενισχυθούν τα θετικά σημεία του υφιστάμενου συστήματος και παράλληλα να βελτιωθούν οι όποιες αδυναμίες του, παρέχοντας αναβαθμισμένες υπηρεσίες και προγράμματα. Για τον σκοπό αυτό, αυτή την περίοδο, εμπειρογνώμονες από τον Ευρωπαϊκό Φορέα για την Ειδική και Ενιαία Εκπαίδευση μελετούν την ισχύουσα νομοθεσία, τις παροχές και τις ισχύουσες διαδικασίες, πραγματοποιούν συναντήσεις με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και θα προβούν σύντομα σε εισηγήσεις, για τη διαμόρφωση της νέας πολιτικής και των συνεπαγόμενων μέτρων. Στη συνέχεια, οι εμπειρογνώμονες θα αναλάβουν επίσης τη διαμόρφωση προσχεδίου σχετικής νομοθεσίας.

Επί του παρόντος, το ΥΠΠ λαμβάνει όλα τα δέοντα μέτρα για τη στήριξη της ειδικής εκπαίδευσης, μέσα από τις υφιστάμενες δομές και διαδικασίες, στελεχώνοντας κατάλληλα τα σχολεία και ενισχύοντάς τα με επιπρόσθετες θέσεις εκπαιδευτικών και σχολικών βοηθών/συνοδών. Σημειώνεται ότι, για τη σχολική

χρονιά, 2018-2019, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των εγκεκριμένων από τις ΕΕΕΑΕ παιδιών με Ειδικές Ανάγκες, έχουν εγκριθεί 77 νέες θέσεις ειδικών εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων και παράλληλα 60 νέες θέσεις σχολικών βοηθών/συνοδών.

6.2.4. Ένταξη των Παιδιών με Μεταναστευτική Βιογραφία στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Στο ΥΠΠ έχει συσταθεί και λειτουργεί Διατμηματική Επιτροπή για την Ένταξη των Παιδιών με Μεταναστευτική Βιογραφία στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα, με όρους εντολής τον σχεδιασμό πολιτικής για την ένταξη των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία, καθώς και την παρακολούθηση της υλοποίησης της πολιτικής αυτής στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Σ' αυτό το πλαίσιο, μετά την υιοθέτηση σχετικού Κειμένου Πολιτικής και Σχεδίου Δράσης, το ΥΠΠ έχει θέσει το θέμα της ένταξης των μαθητών/μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία σε μια πιο οργανωμένη και συστηματική βάση. Την επόμενη σχολική χρονιά, θα προωθηθεί η χορήγηση των Δοκιμών Ελληνομάθειας σε παγκύπρια βάση, ενώ, παράλληλα, θα αξιοποιηθούν εκπαιδευτικοί, που έχουν επιλεγεί με βάση τα προσόντα, την εμπειρία και τα ενδιαφέροντά τους και που θα τύχουν εξειδικευμένης επιμόρφωσης, για παροχή της ενισχυτικής διδασκαλίας. Επιπλέον, θα αποσταλούν σε όλα τα σχολεία οδηγοί εκπαιδευτικού για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας (οργάνωση ενοτήτων – σχέδια μαθημάτων, φύλλα εργασίας και πακέτα καρτών) και διαχείριση της κοινωνικοπολιτισμικής ετερότητας. Επιπρόσθετα, μέσω ευρωπαϊκής χρηματοδότησης, θα στηριχθούν νέα προγράμματα, που θα αφορούν στη δημιουργία προπαρασκευαστικών τάξεων και άλλα μέτρα στήριξης των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία.

6.2.5. Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση και Πρόληψη/Καταπολέμηση Περιστατικών Σεξουαλικής Κακοποίησης

Για τη σχολική χρονιά 2018-2019, το ΥΠΠ έχει θέσει σε προτεραιότητα την προώθηση δράσεων για υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας και, ιδιαίτερα, την προώθηση της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης των παιδιών, ως πρωτογενές μέτρο πρόληψης της σεξουαλικής κακοποίησης. Σε αυτό το πλαίσιο, η Συντονιστική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών θα συνεχίσει να εργάζεται για την ανάπτυξη και συνεχή βελτίωση της πολιτικής διαχείρισης περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης στα σχολεία, καθώς και την ενίσχυση της συνεργασίας του ΥΠΠ με άλλες κυβερνητικές

υπηρεσίες και Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς (ΜΚΟ) που σχετίζονται με το θέμα. Την προσεχή σχολική χρονιά θα ολοκληρωθεί η δημιουργία Εγχειριδίου Εκπαιδευτικού, καθώς και η δημιουργία Πρωτοκόλλων Συνεργασίας μεταξύ ΥΠΠ και εμπλεκόμενων ΜΚΟ.

6.2.6. Αντιμετώπιση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου

Στην Κύπρο, το ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου είναι κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, όμως τα τελευταία χρόνια φαίνεται να σημειώνει μια σχετική αύξηση, ενώ επίσης παρατηρούνται ανισοροπίες μεταξύ των φύλων, καθώς και μεταξύ μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία και γηγενών μαθητών. Για τον σκοπό αυτό, έχει ληφθεί πρόσφατα απόφαση για σύσταση Ενδοϋπηρεσιακής Επιτροπής για την Αντιμετώπιση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, η οποία θα αποσκοπεί στον καλύτερο συντονισμό όλων των υφιστάμενων προγραμμάτων που στοχεύουν στην αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (πχ. τα σχολεία ΔΡΑΣΕ, το νέο πλαίσιο λειτουργίας των Εσπερινών Σχολείων/Σχολών, το Σύστημα Μαθητείας και μέτρα για μαθητές με μεταναστευτική βιογραφία), καθώς και στην υιοθέτηση μιας ενιαίας πολιτικής και συναφών μέτρων για το όλο θέμα.

6.2.7. Αγωγή Υγείας και Πολιτότητα

Η προώθηση προληπτικής στρατηγικής στα σχολεία, όπως αυτή οριοθετείται από την Εθνική Στρατηγική για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης από Παράνομες Ουσίες και την Επιβλαβή Χρήση του Αλκοόλ, η ενημέρωση των σχολείων για τα εγκεκριμένα προγράμματα Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας, η διοργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων, ημερίδων, συνεδρίων και διαλέξεων για θέματα Αγωγής Υγείας και πρωτογενούς πρόληψης, καθώς και η συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα τα οποία αφορούν θέματα Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας, συντονίζονται από τη Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας. Την προσεχή σχολική χρονιά, μεταξύ άλλων, θα ανανεωθεί η συνεργασία του ΥΠΠ με την Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου και θα αναθεωρηθεί το πρωτόκολλο παραπομπής των μαθητών χρηστών σε θεραπευτικά κέντρα.

6.2.8. Συνεχής επιμόρφωση και επαγγελματική μάθηση εκπαιδευτικών

Το ΥΠΠ συνεχίζει να προσφέρει υποχρεωτικά ή/και προαιρετικά, σε όλους τους εκπαιδευτικούς, σε όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, πολλές και ποικίλες ευκαιρίες επιμόρφωσης, στη βάση των δικών τους αναγκών, αλλά και του

εκπαιδευτικού συστήματος ευρύτερα. Με βάση το Σχέδιο Βελτίωσης της κάθε σχολικής μονάδας, εκπονείται το σχέδιο Επαγγελματικής Μάθησης των εκπαιδευτικών του κάθε σχολείου, ώστε να δοθεί η ευκαιρία εστιασμένης επιμόρφωσης όλων των εκπαιδευτικών, μέσω ποικίλων μορφών στήριξης και ενδυνάμωσής τους, τόσο σε εργάσιμο όσο και σε μη εργάσιμο χρόνο.

Σεμινάρια σε σχολική βάση, δειγματικές διδασκαλίες στην τάξη, συμμετοχή σε καινοτόμα προγράμματα (ευρωπαϊκά και άλλα), συνέδρια και ημερίδες, προσφέρουν ευκαιρίες σε όλους τους εκπαιδευτικούς για την ενδυνάμωσή τους σε θέματα της δικής τους επιλογής, στη βάση της αξιολόγησης των επιμορφωτικών τους αναγκών. Επιπρόσθετα, το ΥΠΠ προσφέρει επιμορφώσεις σε εργάσιμο χρόνο, μέσω βιωματικών εργαστηρίων, σε οριζόντια παιδαγωγικά θέματα προτεραιότητας, τα οποία απασχολούν έντονα τους εκπαιδευτικούς, όπως η σχολική παραβατικότητα, ο αλφαριθμητισμός, η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των μαθητών, κ.ά.

Το ΥΠΠ, εκτός από τα πιο πάνω, έχει εκπονήσει σχέδιο δράσης για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των μαθητών, στη βάση συγκεκριμένων δράσεων και ενεργειών. Για το 2018-2019 προγραμματίζονται επιμορφωτικές δράσεις μέσω δυναμικών και ευέλικτων μορφών επιμόρφωσης, εντός του σχολείου (βιωματικά εργαστήρια, δειγματικές διδασκαλίες, συνδιδασκαλίες κ.ά.), με σκοπό τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των μαθητών μας. Συγκεκριμένα, θα πραγματοποιηθούν επιμορφώσεις σε σχολική βάση σε θέματα σύγχρονης παιδαγωγικής, όπως μεθοδολογία της διδασκαλίας, αξιολόγηση του μαθητή, οι οποίες θα στηρίζονται στις δεξιότητες της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας και θα αξιοποιούν, μεταξύ άλλων, δείγματα δοκιμίων των διεθνών ερευνών (PISA, TIMSS).

6.2.9. Στήριξη μαθητών / Ενισχυτική Διδασκαλία

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς προσφέρονται στο σχολείο (εντός ή/και εκτός τάξης) μαθήματα στήριξης και ενισχυτικής διδασκαλίας, ως αντισταθμιστικά μέτρα για κάλυψη ειδικών αναγκών των μαθητών (στήριξη σε μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες, διδασκαλία για τον αναλφαριθμητισμό, διδασκαλία σε μαθητές με παραβατική συμπεριφορά, διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης κτλ). Η μέχρι στιγμής αξιολόγηση κάποιων από τις παρεμβατικές αυτές δράσεις, είναι αποθαρρυντική, αφού αναδεικνύει σοβαρές αδυναμίες στο εκπαιδευτικό σύστημα (έλλειψη παρακολούθησης και στήριξης των εκπαιδευτικών, έλλειψη εκπαιδευτικού υλικού, σοβαρής επιμόρφωσης, κτλ), αλλά κυρίως φανερώνει τη μη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των

μαθητών και συνεπώς την αναποτελεσματικότητα των προγραμμάτων και δράσεων στήριξής τους. Για τη διδασκαλία αυτή παραχωρείται πολύ μεγάλος αριθμός διευκολύνσεων στους εκπαιδευτικούς και αναλώνεται σημαντικό κονδύλι της τάξης των 6 εκατομμυρίων περίπου ευρώ.

Κατά τη χρονιά 2018-2019 προγραμματίζεται να προσφερθεί επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς, σε θέματα σύγχρονης διδακτικής μεθοδολογίας (προγραμματισμός, διδασκαλία και αξιολόγηση μαθητή), διαφοροποιημένης διδασκαλίας, αξιοποίησης Νέων Τεχνολογιών στο μάθημα, κ.ά., ώστε να ενδυναμωθούν οι εκπαιδευτικοί και να βελτιωθούν τα αποτελέσματα των μαθητών. Επιπλέον, αναμένεται να αναπτυχθεί και να υλοποιηθεί μηχανισμός παρακολούθησης των «αντισταθμιστικών» αυτών προγραμμάτων, αξιολόγησης και βελτίωσής τους.